

Sisäinen ja ulkoinen tauti- suojaus kotieläintuotannossa kannattaa ja parantaa tuotannon kestävyyttä!

**Gun Wirtanen, Seinäjoen ammattikorkeakoulu &
Helsingin yliopisto Ruralia-instituutti**

Hannele Suvanto, Helsingin yliopisto Ruralia-instituutti

Marja Kallioniemi ja Jarkko K. Niemi, Luonnonvarakeskus

SeAMK

Lyhyesti EläinBioTurva-hankkeesta

- Päämääränä on **parantaa eläintautiriskien hallintaa** nauta-, sika- ja siipikarjatiloiilla ja siten edistää kilpailukykyistä tuotantoa sekä **tiedottaa tautisuojauksesta** Etelä- ja Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan alueilla suomeksi ja ruotsiksi.
- **Hankkeen** toimenpiteistä löytyy tietoa **nettisivulla: www.luke.fi/biosecurity/**
  - **Opasvideot** tautisuojauksesta - tekeillä
  - **Bioturvallisuustreffit** (asiantuntijatapaaminen)
  - **Hankeseminaarit, webinaarit ja pienryhmät:** <https://www.luke.fi/biosecurity/materiaalit/>
  - **Animaatio** avuksi tilan liikennesuunnittelussa - tekeillä
  - **Tautisuojausopas** - **tekeillä**
- Rahoitus: **Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma**
- **Päätoteuttajat:** Luonnonvarakeskus (**Luke**) ja Helsingin yliopisto **Ruralia-instituutti**

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke

SeAMK

Käsitlemme tautisuojausta 7 otsikon alla

1. **Eläinkauppa** ja eläinten **vastustuskyky**
2. Eläintilan puhdas ja likainen **kulkureitti**
3. **Tautisulku** ja **suojavaatetus**
4. Rehujen ja juomaveden **puhtaus**
5. Eläintilojen **puhdistus, pesu ja desinfiointi**
6. **Kuolleiden eläinten** säilytys ja hävittäminen
7. Suomessa esiintyviä eläintauteja
(ei käsitellä tässä esityksessä)

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke

SeAMK

MITEN TORJUA ELÄINTAUTIVAARAA?

Tarttuvat eläntaudit ovat vakava **uhka** kotieläintuotannolle!

Yleisellä tasolla voit tehdä seuraavaa tilallasi:

- **Käy järjestelmällisesti läpi**, miten torjut eläntauteja.
- Mieti, **mitä** voisi **tehdä paremmin**?
- Selvitä, **mitä täytyy korjata**/muuttaa?
- **Määritä aikataulu** toimenpiteille ja seurannalle
- **Aloita muutostyöt** tilallasi aikataulun mukaisesti sopivin askelein!
- **Ohjeita, vinkkejä ja tietolinkkejä** löytyy hankkeen sivuilta (www.luke.fi/biosecurity/).

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Kotieläinlalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke

SeAMK

MITEN TORJUA VAARAA ELÄINKAUPASSA?

Taudinaiheuttajat siirtyvät tehokkaimmin **eläinten välisen suoran kontaktin** eli koskettelun ja eritteiden (mm. lanta, virtsa, lima) **välityksellä**.

- Selvitä tilan, josta olet hankkimassa eläimet, tautitilannetta. Siirrä **ensi tieto** eläinten terveydestä, vasta **sitten eläimet**.
  - Mikäli myyt, **varmista eläimen terveydentila**.
- **Pidä huoli, etteivät taudinaiheuttajat leviä kuljetuksen aikana.**
- Noudata karanteeniaikoja.
- **Huolehdi eläinten vastustuskyvystä hyvällä hoidolla ja elinolosuhteiden avulla**, jolloin torjut eläintauteja pitkäjänteisesti.

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke

SeAMK

TORJU VAARAT KULKUREITEILLÄ

Taudinaiheuttaja leviää tilalla, mikäli kulkureitit on suunniteltu väärin.

- **Määritä tilalle puhtaat ja likaiset kulkureitit!** Opasta kulkijoita ja liikennettä!
- **Likaista reittiä** pitkin kulkee **kaikki tilalle saapuva ja sieltä lähtevä liikenne** rehut, tilan ulkopuoliset eläinten kuljetukset, lanta, liete, kuolleet eläimet ja vierailijat. **Vain likaisella puolella voidaan kulkea likaisin jalkinein.**
- **Puhtaalle reitille ohjataan tilan sisäinen liikenne.** Puhtaalla alueella kuljetaan vain puhtailla jalkineilla, puhdistetuilla ja desinfioiduilla ajoneuvoilla.
- **Puhdista, pese ja desinfioi jalkineet, vaatteet, työkalut ja ajoneuvot** tuodessasi ne likaiselta alueelta puhtaalle alueelle.
- **Huolehdi eivät** puhtaat ja likaiset **reitit risteä keskenään.**
- Varusta risteyskohta ajosillalla ja peitä se kuivikkeilla/rakennushienokalkilla.

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke

SeAMK

TORJU VAARAT TAUTISULULLA

Tilalle saapuva tai tilalta lähtevä **ihminen, ajoneuvo tai työväline** voi **levittää taudinaiheuttajia** mukanaan **paikasta toiseen**.

- Järjestä **tautisulku, jossa rajaat selkeästi** eläintilan ja sen ulkopuolisen tilan.
- **Vaihda jalkineet/päällysvaatteet** ja **pese kätesi**, kun menet eläinsuojaan!
- **Muista vierailijat** - tarjoa heille suojavaatteet, suojajalkineet ja käsienpesupaikka.
- Opasta tilalle saapuvia kiinnittämällä eläinsuojaan **opasteita tautisuojuksesta**.
- Kerro vierailijoille selkeästi, **miten taudeilta suojaudutaan**.
- **Neuvo ja valvo**, että jokainen toimii ohjeiden mukaan.
- Uskalla muistuttaa ja puuttua asiaan!

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke

SeAMK

REHUJEN JA JUOMAVEDEN PUHTAUS

Rehun tai juomaveden hyvä laatu ehkäisee eläintauteja:

- **Anna eläimille hyvälaatuista juomavettä.** Tutkituta juomaveden laatu säännöllisesti.
- **Hanki** eläinten rehut **ETT:n positiivilistan toimittajalta.**
- **Varmista, että ulkomailta tuotava rehu on tutkittu eläintautien ja salmonellan osalta,** sillä ulkomailta tuotu rehu on tautiriski.
- Pidä rehuvarasto siistinä.
- **Estä haittaeläinten** (villilintujen, hiirten tai rottien) **pääsy** rehuun ja rehuvarastoon.
- **Estä haittaeläinten pesiytyminen** tuotantorakennusten läheisyyteen. Haittaeläimet aiheuttavat mm. salmonellavaaran!
- Pidä eläinsuojan lähiympäristö siistinä ja vapaana (kaikesta) kasvillisuudesta.
- Ihmisten **ruokajätteiden syöttäminen tuotantoeläimille on kielletty** EU-alueella.

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke

SeAMK

TORJU VAARAT PUHDISTAMALLA, PESEMÄLLÄ JA DESINFIOIMALLA

Taudinaiheuttajat voivat levitä lannan, lian tai muun eritteitä sisältävän biologisen materiaalin välityksellä tuotantoeläimiin, mikäli eläinsuojaa ei puhdisteta, pestä ja desinfioida huolellisesti ja säännöllisesti.

- **Tee erätaukopesu** aina, kun osaston eläimet siirretään toiseen paikkaan.
  - **Kuivapuhdista, pese** matalalla paineella, **liota, märkäpuhdista** ja **kuivata** eläintila.
  - Poista kaikki näkyvä lika mekaanisesti!
  - **Käytä pesuainetta.**
  - Poista pinnoilla oleva lika, jotta desinfiointiaine pääsee vaikuttamaan.
- **Kuivaus on tärkeä osa pesuprosessia**, tämä voi kestää pari päivää.
- Kuivat pinnat estävät desinfiointiaineen laimenemisen.

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke

SeAMK

TORJU VAARAT PUHDISTAMALLA, PESEMÄLLÄ JA DESINFIOIMALLA

- **Pesu ja desinfiointi ovat kaksi erillistä työvaihetta**; eri kemikaalit käytössä.
  - Älä sekoita näitä kahta vaihetta toisiinsa.
- **Käytä joko kuivaa tai märkää desinfiointia.**
- **Levitä desinfiointiainetta** suuttimella (märkädesinfiointinnissa). **Vaahtona desinfiointiaine tunkeutuu paremmin huokoisille pinnoille.**
- **Huuhtelee desinfiointiaine vedellä ja anna kuivua**, jotta eläimet eivät saa desinfiointiainetta lammikoista elimistöönsä.
- Tai **levitä kuivana käytettävä desinfiointiaine**, joka imeytyy paremmin kuivaan pintaan.
- **Levitä kuiviketta**, jotta eläinten elimistöön ei kulkeudu desinfiointiainetta.

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke

SeAMK

TORJU RAATOJEN AIHEUTTAMAT VAARAT

Kuolleet eläimet voivat levittää runsaasti taudinaiheuttajia ympäristöön ja ovat sen vuoksi tautiriski.

- **Siirrä eläimen raato pois eläinsuojasta** mahdollisimman pian eläimen kuoleman jälkeen.
- **Hävitä raato** (kuollut nauta, lammas, sika, siipikarja, vuohi ja biisoni) **nopeasti toimittamalla se polttolaitokseen.**
- **Tilaa** raadon nouto tilalta esim. **osoitteesta <https://raatonetti.fi/>.**
- **Säilytä raadot suojatussa ja viileässä paikassa** esim. raatokontissa.
  - Estä villi- ja lemmikkieläinten pääsy raatokonttiin.
  - Huolehdi, ettei raatokontista valu nestettä ympäristöön.
- **Pese ja desinfioi raatokontti** heti noudon jälkeen.

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke

SeAMK

**Tautisuojaukseen voi vaikuttaa itse –
motivaatiolla, asenteilla, tiedolla ja taidolla!**

Katso myös ETT:n ohjeet:

[https://ett.fi/ohjeet ja lomakkeet/tilatason tautisuojaus](https://ett.fi/ohjeet_ja_lomakkeet/tilatason_tautisuojaus)

MAKUPALOINA: HANKKEEN WEBINAAREJA

Tiistaina 18.6. pidettiin seuraavat webinaarit:

13.00-13.25 Miten pestään ja desinfioidaan eläinsuoja karsinoineen?

Gun Wirtanen, HY Ruralia-instituutti

13.30-13.55 Tuotantoeläinten raatojen käsittely tuotantotilalla

Jarkko Niemi, Luonnonvarakeskus

14.00-14.25 Onko tuotantokanalasi tautisuojaus kunnossa?

Hannele Nauholz, Eläinten Terveys ETT ry

14.30-14.55 Rottien, lintujen ja muiden haittaeläinten torjunta kotieläintilalla

Marja Kallioniemi, Luonnonvarakeskus

15.00-15.25 Miksi afrikkalainen sikarutto on uhka sikatilalle ja miten suojaudut siltä?

Jarkko Niemi, Luonnonvarakeskus

15.30-15.55 Näin varmistan hyvän rehuhygienian

Marja Kallioniemi, Luonnonvarakeskus

Webinaarien tallenteet katsottavissa hankesivulla www.luke.fi/biosecurity; myös ruotsinkielisinä

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke

SeAMK

MAKUPALOINA: HANKKEEN WEBINAAREJA

Tiistaina 28.5. pidettiin seuraavat webinaarit:

klo 10.00–10.30 Kaikki tuotantosunnat – Tautisuojausten arvioinnin pääpiirteet.

klo 12.30–13.00 SIKA – Sikalan tautisuojaus kannattaa. Pikakatsaus mihin sikalan tautisuojauksessa kannattaa kiinnittää huomiota?

klo 13.30–14.00 KANA – Kanalan tautisuojaus kannattaa. Pikakatsaus mihin kanalan tautisuojauksessa kannattaa kiinnittää huomiota?

klo 11.00–11.30 LIHANAUDAT JA LYPSYLEHMÄT – Navetan tautisuojaus kannattaa. Pikakatsaus mihin navetan tautisuojauksessa kannattaa kiinnittää huomiota?

klo 14.30–15.00 SAIRAANA IHMINEN JA VASIKKA: miten kryptosporidioosin riskiä voi vähentää?

Webinaarien tallenteet ovat katsottavissa hankesivulla www.luke.fi/biosecurity; myös ruotsinkielisinä

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke

SeAMK

Kiitos!

Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

MAASEUTU.FI

HELSINGIN YLIOPISTO
RURALLA-INSTITUUTTI

SeAMK

Luke
LUONNONVARAKESKUS